

Gyülekezetépítés egy megbízható alapokkal és jó adottságokkal rendelkező gyülekezetben

Lelki és közösségi élet régi és új keretek között.

Bevezető gondolatok és alapvetés

A címben jelzett alap és keret valóban sokat jelent a gyülekezetépítésben. Ezt tapasztaljuk kőszegi gyülekezetünkben, amely német gyökerű, és megbízható alapokkal rendelkező gyülekezet. A több mint 450 éve alakult egyházközség a reformáció első hullámából részesült. Nem sokkal a soproni gyülekezet alakulása után jött létre, mivel az itt élő németül beszélő lakosok fogékonyak voltak, és könnyen magukévá tették a reformáció tanítását.

A nagy hagyományú közösségeknél ugyanakkor megfigyelhető az is, hogy hajlamosak a bezárkózásra. Ez a zártság bizonyos esetekben gátja is lehet a gyülekezetépítésnek. A kb. ezerfős kőszegi gyülekezetünkben néhány évtizeddel ezelőtt a presbitérium listáján az egykoriakkal szinte teljesen egyező neveket találtunk. Ez is jelzi, hogy a tradicionális gyülekezetekben milyen nehéz a nyitás a máshonnan érkezők felé. Ezzel együtt, amikor gyülekezetünkre tekintünk, akkor mégis egy elfogadó közösség jelenik meg előttünk, akik képesek voltak megújulni az évszázadok során, és nyitottak ma is az újra. Személyes tapasztalatunk ebben az összefüggésben, hogy idekerülésünkkel még éltek néhányan azok közül a gyülekezeti tagok közül, akik személyes elmondásai alapján egyértelműen igazolni látszik, hogy a gyülekezetben működő közösségek és az egyesületi munka micsoda mozgalmi életet teremtett meg itt a múlt században és az azt megelőző időkben is.

Christian Möller a gyülekezetépítésről szóló könyvében – melyet presbitereknek ajánl –, a hasszid történetek közül hoz egy példát, amellyel rávilágít a gyülekezeti élet megújulásának hátterére:

„Hogy Schmelke rabbi tanulását ne szakítsa meg túl hosszú szünet, nem tett mást, minthogy ülve szokott aludni. Fejét karjára hajtotta, ujjai közé egy égő mécsest tett, ami azonnal felébresztette, mielőtt a láng a kezét megérintette. Amikor rabbi Eli Melek meglátogatta, ágyat vetett neki, és sok-sok rábeszéléssel meggyőzte, hogy egy kis időre azon nyújtóztassa ki tagjait. Azután bezárta és besötétítette az ablakot.

Schmelke rabbi csak világos reggel ébredt fel. Érezte, hogy nagyon sokáig aludt, de nem bánta meg, mert egy soha nem tapasztalt világosságot látott meg. Elment az imaházba, és imádkozott a gyülekezet előtt, amint szokása volt. A gyülekezetnek úgy tűnt, mintha sohasem hallotta volna. S amint a Nádastenger énekét mondta, meg kellett ragadniuk a kaftánjuk szegélyét, hogy a jobbról és balról ágaskodó hullámok ne nedvesítsék meg... Később elmondta Schmelke Ali Meleknek: Csak most tudtam meg, hogy az ember az Istent álmával is szolgálhatja.”¹

Bármilyen furcsa, a közösség építése is ezzel az álommal, és ezzel a csenddel kezdődik. Vagyis fel kell hagynunk a teljesítményelvű gondolkodással. Mert minden gyülekezetépítő munka csakis az Istenre, az ő munkájára figyélssel kezdődhet el. Minden olyan ténykedésünk, amelyben meg akarjuk spórolni az imádságnak és az Istenre figyélésnek ezt a mozdulatát – vagy éppen mozdulatlanságát – biztos, hogy csak a magunk izzadtságzagú erőlködése marad, és nem hoz áldást a gyülekezet életére. Csak az Istennel és önmagunkkal való összhangban lehet tervezni, egyáltalán közösségről és gyülekezetéről gondolkodni. Megállás és pihenés, töltekezés és imádság nélkül a legjobb szervező munka is kudarcra van ítélve.

„I have a dream!” – mondta Martin Luther King híres beszédében. És ha saját gyülekezetünkre gondolunk, akkor nekünk is ez lehet a kiindulópontunk. Az, hogy legyen valamifajta víziónk, legyen álunk gyülekezetünkről. Kell, hogy legyen egy álunk arról, hogy milyennek szeretnénk látni azt a gyülekezetet, amelyben szolgálunk? S ez egy tradicionális gyülekezetben legalább annyira igaz, mint egy új és modern gyülekezeti összefüggésben.

¹ Christian Möller Ha az Úr nem építi a házat... Levelek presbitereknek a gyülekezetépítésről, LUX 2002; 15. old.

„A pénzügyi és személyi gondoknál is nagyobb baja egyházunknak, hogy nincsenek álmaink”² – írja Klaus Douglas az Új reformáció című könyvében, és hozzáteszi – „az álmok nem irreálisak, csak egy másfajta realitásban gyökereznek. Megálmodni az egyház jövőjét, annyit jelent, mint magunkhoz ölelni az újat.”³ Ebben pedig szükségünk van bátorságra, hiszen álmaink legtöbbször merész álmok. S ezekben éppen az a jó, hogy bár sokszor valóban irreálisnak tűnnek, de komoly energiákat képesek mozgósítani, ha megvan bennünk az olthatatlan vágy álmaink megvalósítására.

Nagy kérdésünk továbbá, hogy „van-e jövőképünk? A tapasztalatok szerint az emberek és szervezetek nagy részének nincsen elképzelése arról, milyen jövőt tart reálisnak. Annál is inkább fontos, hogy egyházunk a maga szolgálatával utat tudjon mutatni az embereknek: a lelki kérdéseken túl abban is, hogy milyennek szeretnénk a jövő egyházát és hogyan szeretne élni a jövő egyháza a magyar társadalomban.”⁵ – írják az evangélikus egyház stratégiáját megálmodók. Az bizonyos, hogy az egyház a maga missziói szolgálatát csak abban az esetben tudja betölteni, ha vonzó gyülekezeti életet tud az emberek elé élni. Nagy a veszélye ugyanis annak, amiről Jürgen Moltmann ír egy helyen, hogy kialakul az „egyház közösség nélkül”⁶. Ez pedig csak vegetálást jelent. Ezért is elengedhetetlen, hogy a gyülekezetépítéssel, közösségépítéssel, új típusú alkalmak szervezésével foglalkozzunk elméleti és gyakorlati szinten egyaránt.

Amikor az alapokról beszélünk, akkor rendkívül fontos azt is hangsúlyozni, hogy a közösség építése csak akkor valósulhat meg, ha az ember szeme előtt tartja és hordozza azokat az embereket, akikkel a közösség építését tervezi. Nincs rosszabb és halálra ítéltőbb stratégia a gyülekezetépítésre nézve, mint az, ha nem szeretjük és nem is akarjuk szeretni azokat az embereket, akik a gyülekezet tagjai, vagy szeretnénk, hogy azokká legyenek! Nagyon szomorú, amikor a lelkész (gyülekezeti vezető) nem képes szeretni gyülekezete tagjait. Egykori principálisunktól, Lackner Aladár gyónki lelkésztől, tolna-baranyai esperestől tanultuk ezt. És itt nyilván nem valamifajta idilli állapotról van szó, ahol minden súrlódás nélkül mennek a dolgok – mert ilyen nem létezik -, hanem arról a hordozó szeretetről van szó, amely képes a másik embert partnernek tekinteni. Nekünk nem azért kell szeretnünk a gyülekezeti tagjainkat, mert ők annyira szerethetőek lennének, – ahogy Luther mondja „a keresztyének mindig a bűnösökkel vannak kapcsolatban”⁷ – hanem azért, mert máskülönben nem épülhet a közösség. Hiszen csak a szeretet képes építeni a gyülekezetet.

A közösségépítés iránya két szóban foglalható össze: „Alázat és bátorság.” Mindkettőre óriási szükség van a gyülekezetépítésben. Az ember ugyanis lelkészként és gyülekezeti vezetőként egyszerre kell, hogy alázattal közeledjen a különböző alkalmakhoz, tudva azt, hogy nem vele kezdődött el a gyülekezeti élet, de mégis bátran elő kell vennie a megújításra szoruló kérdéseket. Vagyis minden esetben figyelemmel, és tudatosan kell tervezni. Nem beletaposva a régiek érzéseibe, de az újtól való félelem nélkül kell, hogy hozzákezdjünk egy-egy álmunk tervezéséhez, és megvalósításához.

A hagyományos és újabb gyülekezeti csoportok mellett nagy igény mutatkozik az „akciószerű alkalmak” szervezésére is. A kettő persze együtt ér valamit. Hiszen, ha csak egy nagyobb gyülekezeti eseményre tudunk elhívni valakit, és azután nem tud beépülni a közösségbe, – mert nincs olyan közösség ahová hívhatnánk – akkor nem sokat érünk el az akcióval. Vagyis a csoportmunkának és az akcióknak párhuzamosan kell működniük.

A tudatos tervezésben és építkezésben számtalan esetben találkozunk a tradicionális és modern formák feszültségével. Ugyanakkor éppen kőszegi tapasztalataink mutatják azt, hogy ez a kérdés túl van dimenzionálva, mert egy tradicionális közösség is nagyon nyitott tud lenni az újra, ha azt megfelelő módon készítjük elő, és azt látják a gyülekezet tagjai a lelkészen, hogy célja nem a polgárpukkasztás,

2 Klaus Douglass: Az új reformáció 96 tétel az egyház jövőjéről Kálvin kiadó, Budapest 2002; 346. old.

3 UO. 349. old.

5 „Élő kövek egyháza” – az evangélikus megújulás stratégiája, Budapest 2008

6 Jürgen Moltmann: *Új életstílus* Lépések a gyülekezetéhez ;Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya; Budapest ;1994; 102. old.

hanem az értékteremtés. Vagy még inkább a legnagyobb érték előtérbe helyezése, legfeljebb más csomagolásban.

Az új alkalmak szervezésénél nagy kérdés az, hogy hogyan lehet azokat az embereket is megszólítani, akik sem a vasárnapi templomos gyülekezetekhez nem tartoznak, sem nem vesznek részt a hétközi csoportok alkalmain. Erre lehetnek jók a már említett „akciószerű alkalmak”, mint pld. egy gyülekezeti, egyházmegyei nap, majális, vagy kirándulás. Az ilyen világi jellegű alkalmaknál persze mindig vigyázni kell arra, hogy az alkalom ne legyen öncélú. Mert bár egy kirándulás önmagában is érték, hogy pld. családok együtt vannak a szabadban stb., de ezzel együtt fontos törekednünk arra, hogy mindig tartalmas együttléteket szervezzünk.

A finn egyház tipikus jelensége volt a nyolcvanas- kilencvenes években, hogy a gyülekezeteknek volt kosárlabdapályája, varrószaakköre, sőt néhol még autómódellező pályája is, de bibliaköre nem.

Mindezen alapvetés után nézzük meg, hogy milyen gyülekezetépítési területeken tapasztaltunk változást kőszegi gyülekezetünkben:

1) Különböző istentiszteletek, mint a gyülekezetépítés alapvető alkalmai

Gyülekezetünkben hagyományosan többféle istentisztelet volt gyakorlatban. Főistentisztelet, gyermek istentisztelet, esti istentisztelet, német nyelvű istentiszteletek. Ezek némiképp átalakultak az elmúlt években. Bizonyos alkalmakat elhagytunk, mást átneveztünk, és új tematikus istentiszteletek is hozzájöttek a tradicionális alkalmakhoz.

A legelső példa a családi istentiszteletekben rejlő lehetőség.

„A családi istentisztelet a gyülekezet egész közösségének istentiszteleti formája, amelyen különös figyelmet fordítunk a gyermekes családokra.” A Liturgikus Könyv bevezetőjében olvassuk ezt a meghatározást, amely lényegre törően fogalmazza meg a családi istentisztelet jellegét.

A rendszerváltás elején sokan úgy próbálták a fiatal szülőket bevonni a gyülekezeti istentiszteleti életbe, hogy a hittanos gyerekek rendszerint szerepet kaptak abban. Sokféle ez volt a családi istentisztelet. A szülők eljöttek megcsodálni gyermekeiket, a lelkész pedig reménykedett abban, hogy talán megmozdul valami a szülőkből, és felfedezik az utat a templom felé. Napjainkban sokak tapasztalata lehet az, hogy e módszer nem működik, legalábbis nem úgy, mint régen. Jobb esetben a gyerek egyedül jön, rosszabb esetben – ígérete ellenére – el se jön. Annyi rendezvényen, programon szerepelnek a gyerekek, hogy a szülők nem győzik idővel, erővel, de legfőképpen kedvvel, hogy mindenhol ott legyenek, ahol gyermekük kiáll közre verset mondani, énekelni...

Úgy tűnik, hogy ma már nem feltétlen a gyermek a „missziós eszköz” a szülőhöz. A gyerekek megnyerése nincs egyenes arányban a szülők megnyerésével. Fordítva annál inkább, ha a szülők megérintettjévé válnak az evangéliumnak, sokkal könnyebb utat találni rajtuk keresztül a gyerekek felé. Minden gyülekezet alapfeladata kell legyen, hogy megkeresse azokat az utakat, amelyen keresztül motiválni lehet a felnőtteket. Mert való igaz, hogy bár megdölni látszik minden tekintély, a gyerekek mégiscsak a szülők példáján tájékozódnak.

Egyházmegyeinkben három olyan gyülekezetről is tudunk, ahol heti rendszerességgel tartják a családi/gyermek istentiszteletet. Celldömölkön, Szombathelyen és nálunk Kőszegen. Elgondolkodtató az a tény, hogy gyülekezetünkben mostanában hasonló a hagyományos és a családi istentiszteleten résztvevők száma. Ez azt mutatja, hogy a fiatal családokban van vágy az istentiszteletre. A közvetlen forma, az oldottabb légkör, a közösség erősebb megélésének lehetősége, s az egyszerű, egyházi zsargonoktól mentesebb, érthető nyelvezet az eszköz arra, hogy a fiatalabb, egyháztól elidegenedett nemzedéknek segítsünk utat találni/visszatalálni a gyülekezetekhez.

Istentiszteleti életünket színesíthetjük egy-egy különlegesebb istentisztelettel. Itt most nem csak a szélesebb körben ismert Tamás-misékre gondolhatunk, amelyek szervezéséhez nyilván nem elég egy kisebb gyülekezet közössége. (Bár kisebb közösségek is – pld. egymással összefogva – szervezhet-

nek ilyen istentiszteleteket, ahogyan ezt egyházmegyénkben több alkalommal is tettük már.) Kőszegi gyülekezetünkben néhány éve szervezünk keresztlői emlékeztető istentiszteletet, amelyre a tíz esztendővel ezelőtt megkeresztelteket külön is elhívjuk. Az istentisztelet megerősíti azokat, akik jelen vannak a gyülekezet közösségben, azok felé pedig, akik a keresztlő után eltávolodnak, egy újabb kapcsolódási ponttá válhat.

A tematikus istentiszteletek sorából ki kell még emelnünk a „Start-istentisztelet” amelynek elsődleges megszólítottjai a konfirmációra indulók és családjaik, vagy a teremtés hetében tartott hálaadó istentiszteleteket. Egy-egy ilyen különlegesebb istentiszteletre való készülés már önmagában is megerősítő hatású lehet az előkészületben résztvevők számára. Ezért arra törekszünk, hogy bevonjuk a tervezésbe és a megvalósításba a gyülekezet tagjait.

2) Rendezvények, fesztiválok szerepe a gyülekezetépítésben

A gyülekezetépítésnek segítői lehetnek a különböző fesztiválok, nagyobb rendezvények is. Kőszegi gyülekezetünkben többféle módon is megtapasztaltuk a nagyobb rendezvények pozitív hatását. 2005 óta hat alkalommal rendeztünk a többi keresztyén felekezettel együtt ún. Határátlépő Fesztivált. 2007-ben itt kezdtük el az ún. Vasi Hálaadó Napok sorozatát, 2008-ban pedig Kőszeg adott otthont a Szélrózsa Evangélikus Ifjúsági Találkozóknak, amelyen a találkozók történetében először vállalt meghatározó szerepet a helyi gyülekezet is.

A Határátlépő Fesztivált a kőszegi katolikus és református egyházközsséggel valamint a helyi baptista közösséggel együttesen rendeztük meg éveken át mindig pünkösdhétfőn, a kőszegi Jurisics-várban. A találkozó gyökerei az ökumenikus imahét ifjúsági istentiszteleteihez kötődnek. Ezek kapcsán született meg bennünk a vágy, hogy ne csak a januári imahéten mutassuk meg a keresztyének egységét, hanem – átlépve felekezeti határainkat – együtt lépünk ki templomaink falai közül a város lakói elé, és az Egyház születésnapján töltsünk együtt egy délutánt. Mégis több ez a fesztivál, mint egy pünkösd-majális, hiszen minden alkalomnak meghatározott témája és üzenete van, amely markánsan megjelenik a különböző programokon, előadásokon, a kézműves foglalkozások alkotásaiban egyaránt. 2006-ban sikerült a legtöbb embert megmozgatnunk városunkban. Akkor kb. 1300 résztvevője volt a találkozóknak. A rendezvényekre való készülés, a közös feladat és munka rendkívül jól megerősíti a gyülekezet legszélesebb rétegeit. A szervezésében a legcsodálatosabb az, hogy már az előkészület is rendkívüli módon összekovácsolja a közösséget. A Határátlépő Fesztiválokra közös imaórákkal, és taizei áhítatokkal készültünk a szűkebb munkatársi gárda rendszeres találkozóin kívül.

A két évente megrendezésre kerülő Vasi Hálaadó Nap (GAS vasárnap) olyan próbálkozás, melynek megerősítő hatása abban rejlik, hogy azon a vasárnapon csak egy helyen tartunk istentiszteletet az egész egyházmegyében, és ide várjuk a megye evangélikusságát. Délután színes programokkal mutatkoznak be az egyházmegye gyülekezetei, keresztyén művészeti csoportjai. Itt is sokakat lehet megmozgatni, és rendkívül sokat jelent egy-egy ilyen alkalomra való készülés és természetesen magán az ünnepen való részvétel is a gyülekezet építésében.

3) Az ifjúsági munkát segítő próbálkozások

A gyülekezet különböző munkaterületein belül az ifjúsági munkára legjellemzőbb a fluktuáció. Különösen is így van ez egy kisvárosban, ahol a középiskolás korosztályt lehet egy darabig együtt tartani, de az egyetemista korúak már elkerülnek a városból. Egy-egy korosztály kiöregedésével mindig új helyzet alakul ki az ifjúsági munkában. Szembe kell nézni azzal a ténnyel is, hogy a hagyományos péntek esti ifjúsági órák nem működnek úgy, mint régen. Új utat kell találni a fiatalokhoz. Ezért próbáljuk keresni azokat a módokat, melyek segítségével mégis kapcsolatban lehetnek a gyülekezettel.

A következőkben azon próbálkozásainkat szeretnénk vázolni, melyek segítségével igyekszünk fiataljainkat integrálni a gyülekezeti közösségbe.

- Az Atlantic Bridge nemzetközi keresztény ifjúsági szervezet kétszer is rendezte már Kőszegen – a Szélróza egykori helyszínén – nyári táborát, melyen ifjúságunk tagjai is részt vettek. Ennek hatására gyülekezetünkben is megalakult egy Bridge-builders Club, akik havi rendszerességgel találkoznak. Különböző találkozókon vesznek részt, és évközben tartják a kapcsolatot interneten. Hollandiában és Csehországban is jártak már fiataljaink, jó kapcsolatot ápolva a Lettországtól az Egyesült Államokig terjedő színes közösséggel.
- Az Ifis teaházak gondolata a városunkban megelevenedett ifjúsági zenei élet bemutatása kapcsán fogalmazódott meg bennünk. Helyet és lehetőséget szerettünk volna adni a bemutatkozásra a különböző ifjúsági zenekaroknak, művészeti csoportoknak. A város kicsiny mérete ellenére jól jelzi ezt az a tény, hogy eddig öt különböző a gyülekezetünkhöz, illetve az Evangélikus Szakközépiskolához kötődő zenekar, és zenei formáció lépett fel teaházunkban. Az alkalmon való részvételre a különböző korú fiatalokat is sikerül többé-kevésbé megszólítani.
- Fontos integráló erő rejlik az idősebb ifjúsági tagok segítő munkájában a konfirmációi felkészülés összefüggésében. Minden évben közös tavaszi konfirmációi hétvégére visszük konfirmandusainkat Balatonszárszóra. Ezeket az alkalmakat a szombathelyi gyülekezettel együtt szervezzük, és azon az előző évek konfirmandusai is részt vesznek segítőként. Ez a „finn modell” (isonen – „nagyok”) működőképesnek tűnik, mert feladatot és felelősséget is kapnak a fiatalok, valamint megtapasztalják, hogy fontosak, és a közösségben szükség van rájuk.

4) Hálózatépítés a kisközösségek kapcsolatrendszerében

Gyülekezetünk jó adottságaihoz hozzátartozik a gyülekezeti alapítású, országos fenntartású szeretetotthonunk (Kőszegi Evangélikus Szeretetotthon) és országos fenntartású evangélikus középiskola (Evangélikus Mezőgazdasági, Kereskedelmi, Informatikai Szakiskola és Kollégium) közelsége. A gyülekezet és iskola kapcsolatát éppen az előző témában, az ifjúsági munka területén tudjuk kiaknázni az iskolalelkész és gyülekezeti lelkészek együttműködésében, csendes napok és különböző közös programok szervezésében. Sajnos az iskola tanári karában nagyon kevés az evangélikus, így kevésbé lehet támaszkodni rájuk a hálózatépítésben.

Gyülekezet és szeretetotthon kapcsolatában főként a pár év óta szervezett formában is működő Férfikör, illetve a gyülekezet tevékeny nőtagjait megmozgató Mária-Márta kör játszik meghatározó szerepet. A férfiak szeretetotthonunk indulása óta segítenek kétkezi munkával a beköltözések és más praktikus feladatok ellátásában. A Férfikör létrejötté óta azonban mindez tudatos szervezéssel és tervezéssel folyik. Ezek a körök ugyanakkor nem csupán praktikus feladatok végzését látják el, hanem egyben lelki közösségek is. Pld. minden alkalom áhítattal kezdődik, és több egyháztörténeti, vagy vallástörténeti előadás, és kiállítás szervezésében is szerepet vállalnak a közösségek.

A Mária-Márta kör tagjai közül szinte mindenki részt vesz az otthon életének segítésében. Rendszeres süteménykészítésen túl egy ötfős látogatói csoport is működik, akik a személyes látogatásokon túl foglalkozásokat is tartanak az otthon lakói számára, ezzel is erősítve az otthon és gyülekezet kapcsolatát.

A Mária-Márta kör nem csak a szeretetotthon, hanem a gyülekezeti gyermekmunka hordozó csoportja is. Ebbe a közösségbe integrálódik be az a szolgáló kör, akik a havonta megrendezésre kerülő Bibliai játszótérre alkalmaiért felel.

A Baba-mama kör és az egykori Fiatal felnőttség kör kapcsolódási pontja a családos tábor elindulása volt, ahová éveken keresztül együtt járt a két csapat, és magától értődő „közlekedés” volt az egyik körből a másikba. A Fiatal felnőttség kör mára megszűnt. A családos tábor ugyanakkor megmaradt az egyik legerősebb gyülekezetépítő alkalomnak. Ma a családi istentiszteletekre járók nagyobb közös-

ségéből vonz fiatal családokat, akiknek megerősödése nagy áldást jelent az egész gyülekezet számára.

Jól működő finn testvér-gyülekezeti kapcsolatunk is sokat segít csoportjaink megújulásában. Összgyülekezeti csoportok látogatásain kívül gyülekezeti kórusunk, ifjúsági zenekarunk/ifjúsági csoportunk is járt már Mikkleiben, a finn testvérek vendégeként, és mi is sokakat láthattunk már vendégül Kőszegen. A legérdekesebb talán az ottani gyülekezet gyerekmunkájáért felelős vezető hospitációja volt, amikor több mint egy hónapot töltött gyülekezetünkben a munkaág vezető, mialatt nem csak ő ismerkedett az egyházközségben folyó gyerekmunkával, hanem számtalan tapasztalatot és új metódusokat adott át nekünk a gyerekmunka területén.

Tudatosság és ésszerűség a gyülekezetépítésben

Az előbb felvázolt próbálkozásokban mindenekelőtt tudatos építkezésre van szükség. Fontos, hogy a tervezéstől a megvalósításig tudatosan történjen az építkezés. Minden új próbálkozás közepette fel kell tennünk a kérdést: Mi a célom ezzel, vagy azzal az ötlettel? A gyülekezetnek melyik rétegét szeretném erősíteni egy új csoport létrehívásával, vagy egy új program szervezésével? És persze azt sem árt átgondolni, mielőtt új alkalom szervezésébe fogunk, hogy vajon a meglévő gyülekezeti alkalmaink és a sokszor rutinszerűen végzett programjaink mennyiben alkalmasak a gyülekezet építésére? Nem kellene-e azokat újragondolva változtatni azok formai vagy tartalmi összetevőin?!

Az egész gyülekezet életének sokkal jobban kellene hasonlítania a családi élethez, ahol pld. a közös étkezéseknek nagyon fontos szerepe van. Vagyis az egykori szeretetvendégségek új formáit kell megkeresnünk és megtalálnunk a különböző alkalmak kapcsán. Az istentiszteletek utáni teázás-kávézástól az egyes bibliakörök asztalközösségéig. Ezzel tkp. nem teszünk mást, mint hogy visszatérünk az első gyülekezet gyakorlatához, csak éppen mai formában megélve mindezt. (Ap.Csel 2, 42-47)

A gyülekezetépítés másik fontos alappillére az erővel való ésszerű gazdálkodás. Megkerülhetetlen kérdés, hogy mit adhat át a lelkész a gyülekezeti önkénteseknek, és mit kell mindenképpen neki magának végeznie?! Sokkal több szolgálatba lehet bevonni másokat, mint amiről gondolnánk. Az Etióp Evangélikus Egyház (Mekane Yesus) ma a világ egyik legdinamikusabban növekvő egyháza. Ennek egyik oka pedig az, hogy rengeteg önkéntes dolgozik az egyházban, és nagy erőket fordítanak a képzésre a bibliakörökben, valamint a kis csoportokban folyó munkára. Arról nem is beszélve, hogy az a gyülekezet, ahol csak a lelkész végez szolgálatot, nehezen válhat igazi közösséggé.

Itt is szükség van egyfajta bátorságra, hiszen bizonyos dolgok átvételére valószínűleg csak az a gyülekezet lesz képes, ahol a lelkész megbízik gyülekezete tagjaiban. És persze ahol a gyülekezeti tagok fel vannak készítve a szolgálatra. Ezért fontos a kontroll és a rendszeres kapcsolattartás az egyes szolgálattelőkkel, és szolgálatot vállaló csoportokkal.

Amiben szintén tanulnunk kell még, az az „elengedés művészete”. Erre is szükség van olykor. Hiszen nem biztos, hogy érdemes fenntartanunk olyan alkalmakat, vagy csoportokat amelyek nem működnek. Az ugyanakkor bizonyos, hogy nem azzal a lelkülettel kell ezt megtennünk, mint az a fiatal lelkész, aki új gyülekezetbe kerülve minden régit megszüntet, és rendkívüli vehemenciával és hirtelen próbálja bevezetni az új alkalmakat, és végigvinni a gyülekezeten saját elképzelését. Hadd hozzak két példát is erre: Az egyik gyülekezetünk esti istentiszteletei, melyeket hétről hétre tartottunk több esztendőn át. Először próbáltunk valami formai változtatást eszközölni, pld. zenés áhítattal való kiváltása az alkalmaknak stb., de mindez nem hozott áttörést. Azután a presbitereket igyekeztünk buzdítani az alkalmakon való részvételre, de miután ez sem segített, megszüntettük az esti istentiszteleteket. Egy kőszegi méretű gyülekezetben vasárnaponként két istentisztelet elegendőnek bizonyul. A másik az idekerülésünkön beindított Fiatal felnőttség kör, ami éveken át jól működött, majd nem jöttek új emberek, és egyfajta baráti körré kezdett válni. Így pár éve megszüntettük a csoportot, helyette

bibliaiskolával próbálkoztunk, majd a Férfikörbe és a Mária-Márta körbe tagozódtak be a kitartó tagok, és ide már sikerült megnyerni új embereket is.

Egy-egy csoport vagy alkalom megszűnése egyáltalán nem azt jelenti, hogy ne jöhetne majd olyan idő, amikor talán éppen az esti istentiszteletre, vagy a fiatal felnőtt körre lenne nagyobb igény. A lényeg mindebben az, hogy tudjunk elengedni, és ne vegyük valami szörnyű katasztrófaként azt, ha valami, ami régen működött, ma már nem működik. Mindvégig tisztában kell lennünk azzal, hogy a gyülekezet építése a Szentlélek munkája, vagyis bármilyen tudatosan és ésszerűen is próbálunk építkezni, az nincs a mi kezünkben.

Sokkal inkább úgy van ez, ahogyan Jézus mondja: *Új bort nem lehet régi tömlőbe tölteni.* (Mt 9, 17) Mert a mindig új evangélium új formákat és kereteket talál magának. A lényeg, hogy ennek mi magunk ne legyünk gátjai.

Felhasznált irodalom:

- Christian Möller: Ha az Úr nem építi a házat... Levelek presbitereknek a gyülekezetépítésről, LUX 2002
- „Élő kövek egyháza” – az evangélikus megújulás stratégiája, Budapest 2008
- Jürgen Moltmann: *Új életstílus* Lépések a gyülekezethez; Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, Budapest 1994
- Klaus Douglass: Isten szeretetének ünnepe Az istentisztelet mai formái Kálvin Kiadó – Luther Kiadó, Budapest 2005
- Klaus Douglass: Az új reformáció Kálvin kiadó, Budapest 2002
- Konkordia könyv – Az evangélikus egyház hitvallási iratai Evangélikus Egyetemes Sajtóosztály, Budapest 1957
- Tuomo Mannermaa: Kaksi rakkautta Johdatus Lutherin uskonmaailmaan WSO Porvoo – Helsinki – Juva 1983

Baranyay Csaba
